

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2019. gada 11. novembrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kusiņš, tiesneši Aldis Laviņš un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 138/2019),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Krimināllikuma 41. panta 2.¹ daļas pirmo teikumu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no 2019. gada 30. aprīļa.

2. Krimināllikuma 41. pantā ir noregulēta kārtība, atbilstoši kurai tiesa nosaka personai piemērota naudas soda apmēru. Šā panta otrā daļa paredz, ka atbilstoši noziedzīgā nodarījuma smaguma pakāpei naudas sods nosakāms vairāku Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmērā.

Saskaņā ar apstrīdēto normu naudas soda summa naudas vienībās nosakāma, pamatojoties uz tādu Latvijas Republikā noteiktās minimālās mēnešalgas apmēru, kāds tas ir sprieduma taisīšanas dienā.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskārums gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa šo uzskatu pamatot. Minētā norma skatāma kopsakarā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu, atbilstoši kuram pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums.

Atbilstoši Satversmes tiesas likumam personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir noteiktas konkrētās pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka konkrētajā gadījumā ir aizskartas viņai Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteiktās tiesības uz taisnīgu tiesu. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Satversmes 92. pantā minētais jēdziens “taisnīga tiesa” ietver divus aspektus, proti, “taisnīga tiesa” kā neatkarīga tiesu varas institūcija, kas izskata

lietu, un “taisnīga tiesa” kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs process, kurā lieta tiek izskatīta. Proti, tiesības uz taisnīgu tiesu aptver tiesības uz pieeju tiesai un tiesības uz taisnīgu tiesas procesu (*sal. sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 23. maija sprieduma lietā Nr. 2016-13-01 12. punktu*).

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja atzīta par vainīgu vairāku noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā un sodīta citstarp ar naudas sodu divu minimālo mēnešalgu apmērā. Pamatojoties uz apstrīdēto normu, apelācijas instances tiesa noteica konkrētu naudas soda summu, tās aprēķinam izmantojot to minimālās mēnešalgas apmēru, kas bija noteikts attiecīgajos Ministru kabineta noteikumos sprieduma taisīšanas dienā. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma nav pietiekami skaidra un paredzama, jo minimālās mēnešalgas apmērs varot tikt grozīts. Tā rezultātā persona noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī nevarot paredzēt, kāda apmēra naudas sods tai varētu tikt piemērots par konkrēto noziedzīgo nodarījumu.

Pieteikuma iesniedzēja vispārīgi norāda, ka konkrētajā gadījumā, tiesai nosakot naudas soda apmēru saskaņā ar apstrīdēto normu, ir aizskartas viņas tiesības uz taisnīgu tiesu. Tomēr Pieteikumā nav norādīts juridisks pamatojums tam, ka jautājums par naudas soda apmēra piesaisti valstī noteiktās minimālās mēnešalgas apmēram attiektos uz personas tiesībām uz taisnīgu tiesu. Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja nav juridiski pamatojusi to, ka konkrētajā gadījumā, pamatojoties uz apstrīdēto normu, būtu aizskartas viņai Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta, 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 138/2019).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš